

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1937 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 15, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 6, 7, 8, 13, 29 och 40 §§ lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering jämte i ämnet väckta motioner.

Genom en den 30 december 1936 dagtecknad proposition, nr 15, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga nedan intagna förslag till lag angående ändrad lydelse av 6, 7, 8, 13, 29 och 40 §§ lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering.

I anledning av nämnda proposition hava inom andra kammaren väckts följande likaledes till lagutskott hänvisade och av andra lagutskottet behandlade motioner, nämligen

- nr 395 av herr *Persson* i Tidaholm *m. fl.*,
- nr 396 av herr *Andersson* i Torngård,
- nr 400 av herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.*,
- nr 402 av herr *Andersson* i Rasjön *m. fl.*, samt
- nr 403 av herr *Lundell* *m. fl.*

I samband med den ifrågavarande propositionen har andra lagutskottet vidare till behandling företagit de till lagutskott hänvisade motionerna

nr 127 i första kammaren av herr *Johan Larsson* om undantagande av inkomst, härflytande från blindhetsersättning, vid beräkning av tilläggspension enligt lagen om folkpensionering, samt

nr 169 i andra kammaren av herr *Bengtsson* *m. fl.* angående storleken av blinda tillkommande folkpension.

Beträffande innebörden i den föreliggande propositionen och de ovan nämnda motionerna, ävensom i fråga om de skäl, som anförts till stöd för de framförda förslagen, tillåter sig utskottet — i den mån redogörelse ej lämnas här nedan — hänvisa till propositionen och motionerna.

Kortfattad återblick på frågans tidigare behandling.

År 1928 tillsatte Kungl. Maj:t, bland annat på därom av riksdagen gjord framställning, en kommitté, 1928 års pensionsförsäkringskommitté, med uppdrag att verkställa utredning rörande revision av den år 1913 utfärdade lagen om allmän pensionsförsäkring. Nämnda kommitté avgav år 1934 sitt slutbetänkande med förslag i ämnet. På grundval av i huvudsak detta för-

slag framlade Kungl. Maj:t för 1935 års riksdag genom proposition nr 217 förslag till lag om folkpensionering. I de avseenden som i nu förevarande sammanhang äro av intresse innebar nämnda förslag i huvudsak följande.

Folkpension skulle från och med den 1 januari 1937 bestå av *grundpension*, vilken skulle utgå utan behovsprövning, och *tilläggs-pension*, vars storlek liksom ifråga om pensionstillägg enligt gamla lagen skulle vara beroende av pensionstagarens egen årsinkomst. Grundpensionen skulle i regel utgöra 70 kronor jämte 10 procent av summan erlagda pensionsavgifter. För bestämmande av tilläggs-pensionens belopp skulle landet med hänsyn tagen till levnadskostnadernas olika höjd på skilda orter indelas i tre ortsgrupper. Tilläggs-pensionen skulle inom den lägsta ortsgruppen vara 250 kronor, inom mellangruppen 350 kronor och inom den högsta ortsgruppen 450 kronor, i samtliga fall med avdrag på grund av egen inkomst enligt vissa regler, vilka dock torde kunna här förbigås. Personer med rätt till pension enligt bestämmelserna om lagens ikraftträdande kunde emellertid ej komma i åtnjutande av grundpension med dess fasta belopp om 70 kronor, men skulle som kompensation härför erhålla en med 50 kronor förhöjd tilläggs-pension, d. v. s. högst 300 kronor i den lägsta ortsgruppen, 400 kronor i mellangruppen och 500 kronor i den högsta gruppen. Till kostnaderna för tilläggs-pensionerna skulle enligt förslaget primärkommunerna bidra med en fjärdedel i fråga om nytillkommande pensionstagare och med en femtedel, då fråga gällde äldre pensionstagare. Landstingens förutvarande bidragsskyldighet skulle enligt förslaget upphöra.

1935 års riksdag godkände Kungl. Maj:ts förslag i vad det avsåg den på avgiftsbetalning grundade pensioneringen, men avböjde däremot den föreslagna graderingen av tilläggs-pensionerna efter levnadskostnadernas olika höjd på skilda orter. Därjämte innebar riksdagens beslut lägre bidragsskyldighet för primärkommunerna än enligt Kungl. Maj:ts förslag, varemot landstingens skyldighet att bidra till kostnaderna för folkpensioneringen bibehölls under viss övergångstid.

Enligt den nya lagen om folkpensionering, som trätt i kraft den 1 januari 1937, skall sålunda grundpension utgå enligt ovan angivna grunder eller i regel med 70 kronor jämte 10 procent av summan erlagda pensionsavgifter. Tilläggs-pension skall utgå med 250 kronor, lika för hela landet, med avdrag av sju tiondelar av den pensionsberättigades årsinkomst i vad den må överstiga 100 kronor. Personer med rätt till pension enligt bestämmelserna om lagens ikraftträdande, vilka ej kunna erhålla grundpension med dess fasta belopp om 70 kronor, d. v. s. bland annat hela det nuvarande pensionstagarbeståndet, få emellertid i tilläggs-pension uppbära 300 kronor med avdrag på grund av egen inkomst på sätt nyss sagts. Till kostnaden för tilläggs-pensioner skola kommunerna bidra med en åttondel. Landsting och städer, som icke deltaga i landsting, skola dessutom bidra med en sextondel av kostnaden för tilläggs-pensioner till personer, som tillerkänts pensions-tillägg eller understöd enligt den äldre lagen om allmän pensionsförsäkring.

Att 1935 års riksdag avböjde förslaget om införande av graderade folkpen-

sioner grundade sig främst på ekonomiska skäl. Särskilda utskottet, som behandlade ifrågavarande ärende, förklarade i sitt sedermera av riksdagen godkända utlåtande, nr 1, att utskottet ställts inför valet att antingen över hela linjen sätta tilläggs pensionernas maximibelopp lägre än enligt Kungl. Maj:ts förslag eller att borttaga dyrortsgraderingen och sålunda förorda en högsta tilläggs pension för hela riket av 250 kronor. Vid valet mellan dessa utvägar hade utskottet fäst stort avseende därvid, att enligt de beräkningar som uppgjorts inemot 70 procent av pensionstagarna skulle komma att tillhöra den lägsta ortgruppen. Det vore enligt utskottets mening bättre att genomföra en reform, som gjorde pensionerna tillfredsställande för den större delen av befolkningen — samtidigt som den förbättrade pensionerna för befolkningen i hela riket — än att genomföra en förhöjning, som visserligen vore graderad efter levnadskostnadernas olika storlek på skilda orter men i flertalet fall skulle vara otillräcklig. Såvitt utskottet kunnat finna skulle en tilläggs pension om 250 kronor jämte grundpension å orter, där icke särskild dyrhet vore rådande, i allmänhet vara tillräcklig för nödortftig försörjning av pensionstagare utan andra inkomster, medan en lägre pension än den nämnda icke skulle hava denna effekt, varför utskottet funne, att övervägande skäl talade för att tilläggs pensionernas maximibelopp bestämdes till 250 kronor för hela riket. Som ett ytterligare skäl att icke införa ett system med tilläggs pensioner graderade efter dyrort ville utskottet framhålla, att en dyrortsgruppering på folkpensioneringens område vore förknippad med svårigheter, för vilkas lösning erfordrades mera ingående utredningar och överväganden än som dittills ägnats denna fråga.

Med anledning av dessa riksdagens uttalanden lät sedermera Kungl. Maj:t genom tillkallade sakkunniga verkställa särskild utredning av frågan om dyrortsgradering av folkpensionerna. På grundval av ett av de sakkunniga den 30 november 1935 avgivet betänkande med förslag i ämnet (Statens offentl. utr. 1935: 62) framlade därefter Kungl. Maj:t genom proposition nr 182 för 1936 års riksdag förslag till sådana ändringar i den nya lagen om folkpensionering, att tilläggs pensionernas belopp skulle vara bestämda med hänsyn tagen till levnadskostnadernas olika storlek på skilda orter. Beträffande innebörden av detta förslag får utskottet hänvisa till den nedan i olika sammanhang intagna redogörelsen för det nu föreliggande förslaget, vilket i allt väsentligt sammanfaller med det förstnämnda.

Ej heller 1936 års riksdag fann sig böra acceptera förslaget om dyrortsgradering av folkpensionerna. Frågan behandlades nu av sammansatt stats- och andra lagutskott, som i sitt av riksdagen godkända utlåtande, nr 5, i ärendet anförde i huvudsak följande.

1935 års riksdagsbeslut i folkpensioneringsfrågan hade ännu icke hunnit träda i tillämpning och för den skull hade inga erfarenheter kunnat vinnas om den beslutade reformens verkningar. Visserligen hade frågan om dyrortsgradering av folkpensionerna sedan avgörandet år 1935 varit föremål för utredning, men utskottet funne det uppenbart, att stora vanskligheter alltjämt kvarstode, när det gällde att genomföra en dylik dyrortsgruppering, vanskligheter vilka icke eliminerats vid det förnyade övervä-

gande, som ägnats denna sak, sedan riksdagen senast prövade densamma. Departementschefen hade själv vitsordat detta förhållande, även om han icke tillmätte detsamma avgörande betydelse, och i åtskilliga yttranden över det förslag, som legat till grund för Kungl. Maj:ts proposition, hade starka betänkligheter blivit anförda. Tvivel kunde också yppas därom, huruvida propositionen representerade det lämpligaste sättet att vinna de syften, som man ville förverkliga genom dyrortsgrupperingen. Utskottet ville härvidlag peka på den möjligheten, att kommunerna själva, där särskilda skäl ansågs föreligga, kunde besluta om utfyllnad av folkpensionerna medelst kommunala bidrag av samma karaktär.

Det sålunda anförda utgjorde enligt utskottets mening tillräckliga skäl att icke biträda propositionen. Men därutöver ville utskottet framhålla, att beslutet vid 1935 års riksdag beträffande folkpensioneringen innebure ett mycket stort framsteg, som krävde betydande ekonomiska offer av det allmänna, och det syntes lämpligt att, innan statsmakterna bunde sig för eventuellt ytterligare utgifter till speciellt detta ändamål, tillfälle hade beretts att pröva andra sociala reformuppslag av stort och aktuellt intresse. De frågor, som rymdes inom ramen för de befolkningspolitiska spörsmålen, anmälde sig här på ett naturligt sätt. Det vore icke utan vidare klart, att samhällets resurser närmast skulle sättas in på att ytterligare reformera folkpensioneringen utan det kunde vid närmare prövning befinnas angelägnare och viktigare att först tillgodose andra sociala önskemål, ägnade att stödja de yngre grupperna i samhället. Ett övervägande förtjänade ävenledes i detta sammanhang den omständigheten, att åldersutvecklingen inom vårt lands befolkning kunde medföra en enorm ekonomisk belastning icke minst på folkpensioneringens område, ett förhållande som i varje fall manade till försiktighet, varsamhet och noggrann prövning.

En mera utförlig redogörelse för frågans tidigare behandling återfinnes i den nu föreliggande propositionen, sid. 7 ff.

Nu föreliggande förslag.

Propositionen. Kungl. Maj:ts genom proposition nr 15 för årets riksdag framlagda förslag i ämnet överensstämmer i allt väsentligt med 1936 års regeringsförslag och innebär i huvudsak följande.

Efter i propositionen närmare angivna riktlinjer skall verkställas en särskild ortsgroppering för folkpensioneringens ändamål. Indelningen i ortsgropper skall verkställas av den myndighet, som har att verkställa indelning i ortsgropper enligt 48 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928, d. v. s. för närvarande socialstyrelsen, och gälla för en tid av tio år i sänder. Första gången sådan ortsgroppering verkställas skall den dock gälla endast för tre år, nämligen för åren 1938—1940. Antalet ortsgropper har, liksom i tidigare förslag, av administrativa skäl inskränkts till tre. Enligt det till grund för Kungl. Maj:ts förslag liggande sakkunnigeförslaget av år 1935 skulle i *ortsgrupp 3* komma att placeras Stockholm och Göteborg, 9 andra städer, 2 köpingar och 3 landskommuner. Såväl köpingarna som landskommunerna tillhöra Stockholms förorter. Två landskommuner, nämligen Gällivare och Jukkasjärvi socknar, skulle uppdelas på ortsgropper

2 och 3. Till *grupp* 2 hava hänförts städerna Malmö, Norrköping, Hälsingborg och Gävle samt vidare 68 andra städer, 13 köpingar och 40 landskommuner. Hela antalet kommuner, som enligt förslaget skulle placeras i högre ortsgrupp än den lägsta, uppgår till 143.

I fråga om tilläggs pensionernas maximibelopp överensstämmer det nu föreliggande förslaget med Kungl. Maj:ts proposition nr 217 till 1935 års riksdag. Enligt förslaget skall alltså dylik pension, då fråga gäller person som erlagt avgift enligt nya lagen och på grund av denna är berättigad till grundpension, utgå med högst 250 kronor i ortsgrupp 1, 350 kronor i ortsgrupp 2 och 450 kronor i ortsgrupp 3. För personer, som äro berättigade till folkpension enligt bestämmelserna om lagens ikraftträdande och som icke kunna komma i åtnjutande av grundpension med dess fasta belopp om 70 kronor, skall tilläggs pensionens maximibelopp vara 300 kronor i ortsgrupp 1, 400 kronor i ortsgrupp 2 och 500 kronor i ortsgrupp 3. Från samtliga här nämnda belopp skall avdrag ske med sju tiondelar av den pensionsberättigades årsinkomst i vad den må överstiga 100 kronor. Den inkomstgräns, vid vilken rätten till tilläggs pension bortfaller, blir på grund härav för den förra kategorien pensionsstagare 457, 600 och 743 kronor allt efter ortsgrupp och för den senare resp. 529, 671 och 814 kronor.

Pensionsberättigad skall, liksom enligt de tidigare förslagen, anses tillhöra den ortsgrupp, inom vilken han är mantalsskriven; dock att efter flyttning till ort i dyrare ortsgrupp pensionsberättigad skall hava tillhört sådan ortsgrupp tre år (enligt 1935 års förslag två år), innan hans pension må utgå enligt de för denna gällande reglerna, såvida icke på grund av omständigheterna prövas skäligt i särskilda fall medgiva undantag. Pensionstagare tillhörande ortsgrupp 2 eller 3, vilken flyttar till ort i lägre ortsgrupp och där mantalsskrives, skall vara skyldig att utan oskäligt dröjsmål meddela detta till pensionsnämndens ordförande i det pensionsdistrikt, där han senast blivit mantalsskriven.

Efter 1935 års proposition har vidare upptagits förslag om gradering efter ortsgrupp av s. k. privilegierad inkomst. Enligt 1935 års lag skall pension eller understöd, som utgår på grund av gåva, testamente eller försäkring, vilken icke är i lag föreskriven, eller ock, utan samband med olycksfall i arbetet, på grund av egen eller anhörigs förutvarande arbetsanställning, icke räknas såsom inkomst, i den mån beloppet sammanlagt icke överstiger 300 kronor. Enligt förslaget skall nämnda belopp gälla för ortsgrupp 1, under det att motsvarande belopp för de båda högre ortsgrupperna skall vara resp. 350 och 400 kronor.

Kommuner tillhörande ortsgrupp 1 bibehållas vid skyldigheten att bidra till tilläggs pensionerna med en åttendedel. För kommuner i ortsgrupp 2 sättes bidragskvoten till en femtedel och för kommuner i ortsgrupp 3, med undantag för städerna Stockholm och Göteborg, till en fjärdedel. De nämnda städerna slutligen åläggas att bidra med tre tiondelar. För det fall att en kommun är uppdelad på ortsgupper, skall kommunens bidrag till tilläggs pensioner, som må utgå enligt reglerna för ortsgrupp 1, 2 eller 3, vara resp.

en åttondel, en femtedel eller en fjärdedel. Beträffande landstingens bidragsskyldighet föreslås icke någon ändring av de i lagen om folkpensionering fastställda reglerna. Landstingen skola sålunda enligt förslaget bidra med en sextondel av kostnaden för tilläggspensioner åt personer, som före nya lagens ikraftträdande tillerkänts pensionstillägg eller understöd. Städer som icke deltaga i landsting skola för dylika pensionstagare bidra med en sextondel utöver vad förut angivits.

I syfte att minska de olägenheter, som i vissa fall måste uppkomma därigenom, att två kommuner tillhörande olika ortsgrupper gränsa intill varandra, föreslås slutligen en anordning, varigenom det öppnas möjlighet för pensionstagarna inom viss intill gränsen liggande del av den kommun, som tillhör den lägre ortsgruppen, att då förhållandena så påkalla erhålla ett tillägg till pensionen. I lagförslaget har sålunda upptagits ett stadgande, att Konungen i fråga om kommun, som gränsar till annan kommun, tillhörande högre ortsgrupp än den förstnämnda, äger på därom av kommunen gjord framställning förordna, att tilläggspension som må utgå till pensionstagare, vilken är mantalsskriven inom viss intill gränsen liggande del av kommunen, skall förhöjas med 50 kronor, därest de båda kommunerna tillhöra ortsgrupp 1 och 2 eller 2 och 3, samt med 100 kronor, därest kommunerna tillhöra ortsgrupp 1 och 3. Enahanda skall gälla för det fall att en och samma kommun uppdelats på ortsgrupper. Pensionsförhöjningen skall utbetalas av kommunen, som äger att av statsmedel utfå ersättning med hälften av vad för ändamålet utgivits.

Till stöd för sin uppfattning, att frågan om dyrortsgradering av folkpensionerna borde ånyo underställas riksdagens prövning har föredragande departementschefen — under framhållande av frågans utomordentliga vikt för stora grupper av de i ekonomiskt avseende svagast ställda i samhället — anfört följande.

Vid framläggandet för Kungl. Maj:t av 1935 års förslag till reform av pensionsförsäkringen hävdade jag den uppfattningen, att en obligatorisk folkpensionering borde syfta till att bespara oförvitliga medborgare med ingen eller obetydlig inkomst förödmjukelsen att på ålderns dagar falla fattigvården till last eller för sin försörjning bliva beroende av anhörigas bistånd. Jag hade också tillfredsställelsen konstatera, att riksdagen vid sin granskning av berörda förslag gav sin anslutning till denna min åsikt, då riksdagen uttalade, att själva syftet med folkpensioneringen förfelades, om pensionerna för att vara tillräckliga för uppehållet måste utfyllas med fattigvårdsunderstöd. Obestriddligen fördes genom det av riksdagen i anledning av det ifrågavarande förslaget fattade beslutet, vilket träder i kraft den 1 januari 1937, frågan om tillskapandet av en effektiv folkpensionering, i den mening jag angivit, ett stort steg närmare sin lösning. På orter, där levnadskostnaderna ej äro särskilt höga, torde det — utom möjligen i fråga om ensamstående personer — för framtiden endast i undantagsfall behöva förekomma, att kommunerna måste lämna folkpensionärerna supplerande hjälp i form av öppen fattigvård. Helt annorlunda gestalta sig emellertid förhållandena på de dyrare orterna. Där är det uppenbarligen icke möjligt för en pensionär, som ej har egna resurser vid sidan av folkpensionen eller

anhörigas bistånd att lita till, att undgå fattigvården. Den av hela vårt folk med så stor förväntan motsedda pensionsförsäkringsreformen måste därför betecknas såsom otillfredsställande på de dyrare orterna. För de över 100,000 folkpensionärer, vilka äro bosatta på dylika orter, eller för mer än en fjärdedel av hela det nuvarande pensionstagarbeståndet, framstår det såsom en uppenbar orättvisa, att lagstiftningen icke tillförsäkrar dem en pension, som i försörjningsavseende gör dem likställda med övriga folkpensionärer.

I den i föreliggande fråga tidigare förda diskussionen har man praktiskt taget ej heller bestritt det principiellt berättigade i kravet på att folkpensionerna anpassas efter levnadskostnadernas höjd på olika orter. Flera olika skäl av annan innebörd hava däremot framförts mot förslagen om dyrortsgradering av folkpensionerna. Jag skall dock ej här gå närmare in på dessa skäl utan tillåter mig att i sådant avseende hänvisa till mina i det föregående återgivna allmänna uttalanden till statsrådsprotokollet över socialärenden för den 28 februari 1936.

Riksdagens avböjande ställningstagande i frågan såväl år 1935 som år 1936 grundade sig i huvudsak dels på de rent praktiska svårigheter, som äro förknippade med den för graderingen av pensionerna nödvändiga ortsgrupperingen, och dels på skäl av ekonomisk natur.

Vad beträffar det allmännas kostnader för den ifrågasatta åtgärden må erinras, att dessa enligt 1935 års regeringsförslag beräknades till cirka 25 miljoner kronor årligen under de första åren, av vilket belopp med tillämpning av de av riksdagen beslutade reglerna rörande fördelningen mellan staten, landstingen och kommunerna av kostnaderna för tilläggspensioner något över 20 miljoner kronor skulle stanna å statsverket. Enligt 1936 års förslag däremot beräknades det allmännas årskostnader för den ifrågasatta reformens genomförande till cirka 21 miljoner kronor, av vilket belopp endast ungefär hälften skulle komma att belasta statsverket.

I kostnadsfrågan gjorde jag vid ärendets föredragning i statsrådet den 28 februari 1936 det uttalandet, att den ökning av statens kostnader, som genomförandet av det då föreliggande sakkunnigförslaget skulle medföra — 5 miljoner kronor för det första budgetåret och därefter cirka 10 miljoner kronor om året under ett antal år framåt — icke vore av den storleksordning, att totalkostnaden för en effektiv reformering av den nuvarande pensionsförsäkringen borde föranleda ett undanskjutande av den ifrågasatta kompletteringen av 1935 års pensionsreform, vilken för visso i varje fall vore ofrånkomlig. Den ekonomiska utveckling, som sedan dess ägt rum, har varit ägnad att i avsevärd mån undanröja de farhågor, som inom riksdagen ur ekonomisk synpunkt framförts rörande den föreslagna reformen. Jag har så mycket större anledning att ånyo upptaga frågan, som jag vid samråd med chefen för finansdepartementet inhämtat, att utrymme kan beredas å riksstaten för den erforderliga ökningen av anslagen till folkpensioneringen under samtidigt tillgodoseende i betydande utsträckning av andra aktuella sociala välfärdskrav, vilka taga sikte på att stödja de yngre grupperna i samhället. Jag anser mig också böra tillfoga, att den utväg, som av riksdagen antyddes, nämligen att kommunerna själva, där särskilda skäl ansåges föreligga, kunde besluta om utfyllnad av folkpensionerna medelst kommunala bidrag av samma karaktär, icke är framkomlig. Åtskilliga av de ifrågavarande dyrortskommunerna äro nämligen så skattetyngda, att praktiska möjligheter för kommunala pensionstillägg måste anses utslutna.

Den andra huvudorsaken till riksdagens avböjande av en lagstiftning av nu ifrågavarande innebörd har, såsom nyss nämnts, angivits vara svårig-

heten att åvägabringa en för ändamålet tillfredsställande ortsgruppering. 1935 års riksdag framhöll sålunda, hurusom en dyrortsgruppering på folkpensioneringens område vore förknippad med svårigheter, för vilkas lösning erfordrades mera ingående utredningar och överväganden än som ditills ägnats denna fråga. I anledning av detta påpekande skänkte också de sedermera för fortsatt utredning av frågan tillkallade sakkunniga spörsmålet särskild uppmärksamhet samt utarbetade ett detaljerat förslag i ämnet, mot vilket inga mera vägande erinringar framfördes under den följande remissbehandlingen. Särskilt må understrykas, att socialstyrelsen för sin del lämnade nämnda förslag helt utan anmärkning. 1936 års riksdag ansåg emellertid, att stora svårigheter allttjämt kvarstode, när det gällde att genomföra den ifrågavarande dyrortsgrupperingen, vanskligheter vilka icke eliminerats vid det förnyade övervägande, som ägnats denna sak, sedan 1935 års riksdag prövade densamma.

Då jag anser förslag om dyrortsgradering av folkpensionerna ånyo böra underställas riksdagens prövning, finner jag mig dock med hänsyn till de obestriddliga svårigheter, som möta då det gäller att från början få till stånd en tillfredsställande ortsgruppering, och med särskilt avseende fäst vid de betänkligheter härutinnan, som kommo till uttryck vid frågans behandling av 1936 års riksdag, böra förorda sådan ändring i det då föreliggande förslaget, att giltighetstiden för den första ortsgrupperingens inskränkes från 10 år enligt nämnda förslag till endast 3 år. Härigenom påkallas redan efter jämförelsevis kort tid ett förnyat övervägande i fråga om kommunernas fördelning å ortsgupper, och med ledning av vunna erfarenheter torde man därvid med större säkerhet kunna giva fördelningen den längre giltighet, som för framtiden förutsättes.

Motionen II: 402. I motionen nr 402 i andra kammaren har herr *Andersson* i Rasjön *m. fl.* påyrkat sådana ändringar i det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget, att anordningen med dyrortsgraderade folkpensioner skulle erhålla provisorisk karaktär och gälla endast för åren 1938—1940. Till stöd härför ha motionärerna framhållit, bland annat, att man kunde befara att i många fall även de dyrortsgraderade pensionerna bleve otillräckliga, så att de måste suppleras med fattigvårdsunderstöd. Det vore ur social rättfärdighetssynpunkt icke försvarligt att klassificera samhällshjälpen i sådan som gäves i en enligt allmän uppfattning förödmjukande form och en som icke hade denna karaktär. Starka skäl talade därför för att de berörda försörjningsproblemen toges upp till behandling i ett större sammanhang. Motionärerna vore likväl beredda att medverka till att ett försök gjordes enligt de i regeringsförslaget uppdragna linjerna. Det vore dock klokt att icke definitivt fastslå sättet för utbyggandet av nuvarande folkpensionering, förrän man hunnit förvärva vissa erfarenheter rörande systemets verkningar, erfarenheter, vilka borde ligga till grund för en objektiv och förutsättningslös prövning, som kunde anvisa vägen för en varaktig lösning av problemet. — I övrigt torde utskottet få hänvisa till motionen. Densamma utmynnar i förslag till ändring i det föreliggande lagförslagets ikraftträdande bestämmelser samt vissa smärre formella jämkningar i 6 och 8 §§.

Motionen II: 403. I motionen nr 403 i andra kammaren av herr *Lundell m. fl.* hemställes, att riksdagen ville avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 15.

Till stöd för sitt avslagsyrkande anföra motionärerna främst finansiella skäl, men giva även uttryck för den uppfattningen, att levnadskostnaderna vid en och samma levnadsstandard egentligen äro högre på landsbygden än i städerna. Som en rationell lösning av folkpensionsproblemet anvisa motionärerna högre avgifter, ökad fondering och mera markerad individuell tillgodoräkning av inbetalda avgifter, varigenom man skulle kunna ordna så att tilläggspensionerna ej bleve en ständig automatiskt stigande utgiftspost för det allmänna utan i stället en utgiftspost av provisorisk karaktär, som automatiskt minskades i den mån allt flera personer efter inbetalande av avgifter under sin aktiva ålder komma upp i pensionsåldern.

För egen del ansluter sig utskottet till föredragande departementschefens uppfattning, att en anpassning av folkpensionernas storlek efter levnadskostnadernas olika höjd på skilda orter är en ofrånkomlig gärd av rättvisa åt de på dyrare orter bosatta pensionstagarna. Att, såsom skett i motionen II: 403, göra gällande, att levnadskostnaderna vid lika levnadsstandard icke skulle vara högre i de större städerna och liknande orter än på rena landsbygden, är enligt utskottets mening icke verklighetstroget. Samma erinran mot en ortsgredning av folkpensionerna framfördes i några av de över 1935 års sakkunnigeförslag i ämnet avgivna yttrandena, men blev då på ett, såvitt utskottet kunnat finna, övertygande sätt bemött av föredragande departementschefen (jfr propositionen sid. 14).

Utskottet.

Vid de två tidigare tillfällen, då föreliggande spörsmål varit föremål för riksdagens prövning, har, såsom av den föregående redogörelsen framgår, det viktigaste skälet mot ortsgredningens genomförande varit betänkligheter av ekonomisk art. Den utveckling på det ekonomiska och statsfinansiella området, som sedan dess ägt rum, torde emellertid få anses hava ådagalagt, att betänkligheter av sådan art ej längre böra få stå hindrande i vägen för en eljest praktiskt taget allmänt såsom önskvärd ansedd reform på folkpensioneringens område, och detta särskilt som det visat sig möjligt att samtidigt i stor utsträckning tillgodose andra sociala välfärdsbehov, som främst hänföra sig till de yngre åldersgrupperna i samhället. Utskottet kan sålunda ej heller giva sin anslutning åt de synpunkter av ekonomisk innebörd, som i motionen II: 403 anförts emot ett bifall till den i föreliggande proposition ifrågasatta lagstiftningen.

Vad angår de riktlinjer, som i den nämnda motionen II: 403 angivits för en enligt motionärernas mening rationell reform av folkpensioneringen, må framhållas, att ett accepterande av dessa riktlinjer skulle innebära en återgång till det system för verksamhetens anordnande, som hittills varit gällande intill ikraftträdandet med innevarande år av den nya lagstiftningen och som praktiskt taget utan meningsskiljaktighet år 1935 av statsmakterna utdömdes såsom olämpligt för en allmän invaliditets- och ålderdomspensionering.

Den andra huvudinvändning, som tidigare från riksdagens sida framförts mot en dyrortsgredning av folkpensionerna, har bottnat i viss tveksamhet

angående möjligheterna att få till stånd en tillfredsställande ortsguppering. Utskottet återkommer i det följande till denna fråga, men vill redan här förutskicka, att utskottet icke funnit de i nämnda avseende framförda betänkligheterna vara av sådan beskaffenhet, att Kungl. Maj:ts föreliggande förslag icke bör av denna anledning bifallas.

Utskottet vill sålunda förorda, att riksdagen nu godkänner den av Kungl. Maj:t föreslagna ortsgraderingen av folkpensionerna, och avstyrker förty det i motionen II: 403 framställda avslagsyrkandet.

I motionen II: 402 hava föreslagits sådana ändringar i det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget, att anordningen med ortsgraderade folkpensioner skulle vara av provisorisk karaktär och gälla endast för åren 1938—1940. För sin del kan utskottet icke finna, att i sak något skulle stå att vinna genom att på sålunda föreslaget sätt göra lagstiftningen provisorisk. Uppenbart torde vara, att ortsgraderingen av folkpensionerna, sedan den en gång beslutats, även om detta beslut gives endast provisorisk giltighet, icke kan efter en treårsperiod utan vidare slopas. Och lika klart är, att den anordning, som nu kan komma att beslutas, icke får anses till den grad fastslagen, att icke jämkningar, vilka efter hand visa sig önskvärda, kunna vidtagas. Det bör för pensionsstyrelsen vara en synnerligen angelägen uppgift att från början samla allt det material, som kan vara ägnat att belysa hithörande, i olika avseenden mer eller mindre tveksamma spörsmål, samt att hos Kungl. Maj:t föreslå sådana ändringar i lagstiftningen, som erfarenhetsmässigt visa sig nödvändiga eller lämpliga. Att ändringar i folkpensioneringslagstiftningen kunna bli nödvändiga på grund av eventuella framtida omläggningar av samhällets sociala hjälpverksamhet överhuvud taget torde likaledes ligga i öppen dag. Utskottet kan på nu anförda skäl icke tillstyrka provisoriska lagbestämmelser rörande ortsgradering av folkpensionerna. En sådan anordning kunde för övrigt vara ägnad — låt vara med orätt — att inge de på dyrorterna bosatta pensionstagarna farhågor med avseende å deras framtida pensionsförmåner.

Grunder för ortsgupperingen.

Propositionen. Närmare regler rörande den ifrågasatta ortsgupperingen lämnas i det föreliggande lagförslaget endast såtillvida, att antalet ortsgupper skall vara tre samt att grupperingen skall gälla för en tid av tio år i sänder. I ett övergångsstadgande föreskrives dock, att grupperingen första gången skall gälla endast för åren 1938—1940. Sistnämnda stadgande, som ej återfanns i 1936 års regeringsförslag, har enligt föredragande departementschefen införts med hänsyn tagen till de obestriddliga svårigheter som möta då det gäller att från början få till stånd en tillfredsställande ortsguppering, och med särskilt avseende fäst vid de betänkligheter härutinnan, som kommo till uttryck vid frågans behandling av 1936 års riksdag. Departementschefen framhåller, att ett förnyat övervägande i fråga om kommuner-

nas fördelning å ortsgupper härigenom påkallas redan efter jämförelsevis kort tid och att man då med ledning av vunna erfarenheter torde med större säkerhet kunna giva fördelningen den längre giltighet, som för framtiden förutsättes.

Rörande själva grupperingsförfarandet innehålla de föreslagna lagbestämmelserna endast, att indelningen i ortsgupper skall enligt de föreskrifter Konungen meddelar verkställas av den myndighet, som har att verkställa indelning i ortsgupper enligt 48 § 1 mom. kommunalskattelagen, d. v. s. för närvarande socialstyrelsen. 1935 års sakkunniga behandlade emellertid ingående även denna fråga och framlade detaljerade riktlinjer för grupperingens verkställande, till vilka riktlinjer även föredragande departementschefen anslutit sig. Utarbetat grupperingsförslag av förut angiven innebörd framlades jämväl av de sakkunniga. För en närmare redogörelse för det sålunda förordade grupperingsförfarandet samt utfallet av den verkställda försöksgrupperingen tillåter sig utskottet hänvisa till den föreliggande propositionen sid. 21 ff samt bilaga 2 till propositionen.

Motionen II: 395. I motionen nr 395 i andra kammaren har herr *Persson* i Tidaholm *m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte i samband med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 15 understryka nödvändigheten av att de närmaste årens erfarenheter beaktas för eventuell omprövning av grunderna för dyrortsgrupperingen.

Till stöd för sin hemställan ha motionärerna gjort gällande, bland annat, att socialstyrelsens prisstatistik, som enligt förslaget skall läggas till grund för ortsgupperingen även på folkpensioneringens område, i och för sig vore bristfällig, samt att folkpensionärernas konsumtion delvis vore en annan än den som berördes av nämnda statistik. Särskilt gällde detta bostadsförhållandena.

Av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, att tveksamhet i fråga om möjligheterna att få till stånd en tillfredsställande ortsguppering på folkpensioneringens område varit en av orsakerna till att riksdagen tidigare avböjt förslag i ämnet. Den av 1935 års sakkunniga verkställda utredningen i frågan och deras därpå grundade förslag torde emellertid innebära en så tillfredsställande lösning av problemet, som man enbart på utredningsvägen kan uppnå. Mot förslaget i denna del ha vid remissbehandlingen inga mera vägande erinringar framkommit, och av socialstyrelsen, den myndighet som på ifrågavarande område torde få anses besitta den största sakkunskapen, har förslaget i alla delar godkänts. Härmed är emellertid ingalunda sagt — och detta har ej heller gjorts gällande från föredragande departementschefens sida — att propositionen i nu förevarande avseende innebär den enda eller den bästa lösningen. Först med stöd av erfarenheten torde det vara möjligt att komma fram till ett svar på denna fråga. Men klart är också, att det är nödvändigt att föra den nu ifrågasatta reformen ut i livet för att det över huvud taget skall bliva möjligt att besvara frågan. Emellertid är det

Utskottet.

givet, att frågan om grunder för ortsgrupperingen är ett av de spörsmål, vilka enligt vad utskottet förut anfört böra särskilt uppmärksammas under de närmaste åren. Härutinnan sammanfalla för övrigt föredragande departementschefens ovan återgivna uttalande och förslag, att giltighetstiden för ortsgrupperingen första gången skall vara endast tre mot normalt tio år, med de i motionen II: 395 framförda önskemålen. Nämda motion torde därför kunna anses besvarad genom vad utskottet nu anfört.

Tilläggs pensionernas belopp.

Propositionen. Såsom av den förut lämnade redogörelsen för Kungl. Maj:ts föreliggande förslag framgår, skall tilläggs pension till pensionstagare, som erhåller folkpension enligt den nya lagen, utgå med högst 250 kronor i den lägsta ortsgruppen, 350 kronor i mellangruppen och 450 kronor i den högsta ortsgruppen. Personer, som erhålla folkpension enligt övergångsbestämmelserna och icke kunna komma i åtnjutande av grundpension med dess fasta belopp om 70 kronor, skola erhålla tilläggs pension med högst resp. 300, 400 och 500 kronor. Från de nämnda maximibeloppen skall avdrag ske på grund av egen inkomst enligt den i den nya lagen om folkpensionering givna regeln med sju tiondelar av pensionstagarens årsinkomst i vad den må överstiga 100 kronor. För ett hushåll bestående av två pensionstagare har man med utgångspunkt från de ovan nämnda tilläggs pensionerna, kompletterade med grundpension för nytillkommande pensionstagare och med avgiftspension enligt gamla lagen för de äldre pensionstagarna, räknat med ett sammanlagt pensionsbelopp av 700, 900 eller 1,100 kronor allt efter ortsgrupp. Dessa belopp hava för ett dylikt hushåll enligt de verkställda undersökningarna befunnits något så när tillfredsställande ur försörjningssynpunkt. I fråga om ensamstående pensionstagare framhöll föredragande departementschefen år 1936, att de föreslagna pensionerna i regel torde komma att visa sig otillräckliga för nödortftig försörjning, men att detta vore en brist hos folkpensioneringen, som icke hänförde sig till frågan om dyrortsgradering av pensionsbeloppen utan gjorde sig gällande i samtliga ortsgupper. Departementschefen understryker nu nödvändigheten, med hänsyn till folkpensioneringens effektivitet, av att pensionsbeloppen för ensamstående pensionstagare så snart sig göra låter ytterligare förbättras.

Motionen II: 396. I motionen II: 396 hemställer herr *Andersson* i Torngård med avseende å tilläggs pensionens maximibelopp, att riksdagen vid ett bifall till kungl. propositionen nr 15 måtte besluta att tilläggs pension till den, som åtnjuter understöd av fattigvårdssamhälle under sådana omständigheter, att samhället är berättigat uppbära pensionen, ej må utgå med högre belopp än 250 kronor. För det fall att folkpension skall utgå enligt den nya lagens övergångsbestämmelser och rätt till grundpension icke föreligger, torde motionären åsyfta ett högsta tilläggs pensionsbelopp, lika för hela landet, av 300 kronor.

Till stöd för sin hemställan har motionären anført, att dyrortskommuner-
na genom att uppbära pensionen för å dess anstalter intagna personer, som
där vårdades på kommunens bekostnad, enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle
komma i åtnjutande av större bidrag för de å anstalt intagna än andra kom-
muner och därigenom i motsvarande grad få de egna kostnaderna för an-
stalterna minskade. För städerna Stockholm, Göteborg och Malmö skulle
enligt motionären detta komma att verka ännu mera till deras fördel på
grund av att de genom avtal med och mot vederlag av staten själva ombes-
örjde sinnessjukvården inom sina egna områden. Dessa städer skulle kom-
ma i åtnjutande av statens bidrag till dyrortsgraderingen jämväl för de pen-
sionsberättigade sinnessjukas vård och följaktligen få en motsvarande lind-
ring i sina egna kostnader för ändamålet. I jämförelse med andra dyrorter,
som icke hade egen sinnessjukvård, skulle dessa storstäder komma i en
förmånligare ställning, vilket icke torde hava varit avsett.

Utskottet har vid sin granskning av Kungl. Maj:ts förslag i nu förevarande
avseende icke funnit anledning ifrågasätta någon ändring. Emellertid är det
klart, att de föreslagna pensionsbeloppen, vilka avpassats med hänsyn ta-
gen till behovet för hushåll bestående av två pensionstagare, i regel icke
kunna vara tillräckliga ur försörjningssynpunkt, då fråga gäller ensam-
stående pensionstagare. Denna brist hos såväl 1935 års lag som den nu ifrå-
gasatta ändrade lagstiftningen, att den icke i så stor utsträckning som skulle
vara möjligt löser försörjningsproblemet för våra invalider och åldringar,
har även påtalats i den förut omnämnda motionen II:402. Utskottet har
icke ansett sig böra gå närmare in på denna fråga, men har dock i anslut-
ning till departementschefens ovan återgivna uttalanden samt de synpunkter,
som framförts i den nämnda motionen, ansett sig böra rikta uppmärksam-
heten på att ytterligare försörjningsproblem föreligga på det område, varom
här är fråga.

Utskottet.

Vad angår det i motionen II:396 framförda yrkandet rörande tilläggs-
pensionens storlek för vissa å anstalt vårdade pensionstagare må framhållas,
att vederbörlig hänsyn till att dyrortskommunerna för sådana fall äga att för
de vårdade uppbära högre pensionsbelopp tagits vid bestämmandet av den
för de dyrare kommunerna föreslagna högre bidragsskyldigheten. Anledning
att med bibehållande av denna högre bidragsskyldighet fastställa ett lägre
tilläggs-pensionsbelopp för de av motionären åsyftade fallen föreligger en-
ligt utskottets mening icke.

Kostnadsfördelningen.

Propositionen. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skola som förut nämnts kom-
muner tillhörande ortsgrupp 1 bibehållas vid dem enligt 1935 års lag ålig-
gande skyldighet att bidra till kostnaden för tilläggs-pensioner med en ått-
tondel. Inom ortsgrupp 2 skola kommunerna enligt förslaget bidra med

en femtedel och inom Ortsgrupp 3, med undantag för städerna Stockholm och Göteborg, med en fjärdedel. De nämnda städerna skola bidra med tre tiondelar. Landstingen slutligen åläggas att i fråga om personer, som före ikraftträdandet av 1935 år lag erhållit pensionstillägg eller understöd enligt den äldre lagen, bidra med en sextondel av kostnaden även för de föreslagna pensionsförhöjningarna.

Till grund för förslaget i vad det rör dyrortskommunernas bidragsskyldighet ligga vissa av 1935 års sakkunniga verkställda undersökningar rörande storleken av den minskning i de ifrågasatta kommunernas fattigvårdskostnader, som kan beräknas bli en följd av de ifrågasatta pensionsförhöjningarna. De sakkunniga utgingo vid dessa undersökningar bland annat från den förutsättningen, att den tänkta ökningen av pensionen skulle i fråga om de fattigvårdsunderstödda pensionstagarna leda till motsvarande minskning av det utgående fattigvårdsunderstödet. För varje kommungrupp valdes därefter en bidragskvot så avpassad, att kommunernas kostnader för folkpensioneringen och fattigvården tillsammans tagna i stort sett icke skulle, under den gjorda förutsättningen, påverkas av den ifrågasatta reformen. I övrigt må med avseende å de sakkunnigas ifrågasatta beräkningar hänvisas till propositionen sid. 29 ff.

Kostnaderna för genomförandet av Ortsgraderingen av folkpensionerna hava i propositionen beräknats till 21 miljoner kronor om året under de första åren, vilket belopp sedan stiger till 25 miljoner kronor för år 1950 och 29 miljoner kronor för år 1960. Av de nämnda beloppen skulle cirka 10, 15 och 18 miljoner kronor komma att belasta statsverket. För budgetåret 1937/1938 har ett anslag å 5 miljoner kronor beräknats vara erforderligt.

Utskottet.

Något ändringsyrkande på nu förevarande punkt har icke framkommit inom riksdagen. Under frågans tidigare behandling och även nu inom utskottet har emellertid mot de sakkunnigas till grund för förslaget liggande beräkningar riktats den anmärkningen, att det gjorda antagandet i fråga om minskningen av kommunernas fattigvårdskostnader icke skulle komma att motsvaras av verkligheten. De sakkunniga ha också själva starkt betonat, att de framräknade siffrorna beträffande fattigvårdskostnadernas minskning vore att beteckna såsom en konstruktion, vilken måhända på många håll icke skulle haft sin motsvarighet i verkligheten. Det har dock samtidigt ansetts rimligt och riktigt, att bedömandet av spörsmålet med vilken andel kommunerna borde bidra till dyrortstilläggen skedde från samma utgångspunkt för alla kommuner. Det kunde enligt föredragande departementschefen ej vara lämpligt att i detta sammanhang indraga så subjektiva bedömningsgrunder som det skulle utgöra, om man försökte taga hänsyn till i vad mån de olika fattigvårdsstyrelserna kunde beräknas komma att utnyttja möjligheten att minska fattigvårdsunderstöden. Utskottet har för sin del funnit sig böra godkänna de valda utgångspunkterna för bedömandet av frågan om kommunernas bidragsskyldighet och tillstyrker sålunda Kungl. Maj:ts förslag jämväl i det avseende, varom här är fråga.

Emellertid vill utskottet här något stanna inför frågan om folkpensionsreformens — såväl 1935 års som den nu ifrågasatta — inverkan på kommunernas fattigvårdskostnader. Särskilda utskottet vid 1935 års riksdag uttalade härutinnan (utl. nr 1 sid. 33) en förväntan, att den pensionsförhöjning som kunde komma att beslutas som regel skulle medföra en motsvarande minskning av från fattigvården utgående hemunderstöd. För att underlätta för fattigvårdsstyrelserna att, samtidigt med att de förhöjda pensionerna började utgå, vidtaga åtgärd i sådant syfte ansåg utskottet det lämpligt, att pensionsstyrelsen underrättade fattigvårdsstyrelsernas ordförande om de pensionsförhöjningar, som av pensionsstyrelsen komme att vidtagas i samband med reformens genomförande. Enligt vad utskottet inhämtat har även dylikt underrättelseförfarande tillämpats i samband med omräkningen till den 1 januari 1937 av de äldre pensionerna.

Vid bedömandet av denna fråga bör det enligt utskottets mening hållas i minnet, att huvudsyftet med folkpensioneringens reformering är att till skapa en sådan ordning, att pensionstagarna i så stor utsträckning som möjligt — helt torde det på grund av flera olika omständigheter icke låta sig göra — befrias från tvånget att för sin försörjning anlita fattigvården. I den mån de nya pensionsbeloppen kunna anses tillfredsställande ur försörjnings synpunkt, vilket i regel torde vara fallet då fråga icke gäller ensamstående pensionstagare och behov av särskild vård icke föreligger, torde därför tidigare eventuellt åtnjuten fattigvård böra upphöra. Ett motsatt förfarings sätt i dylika fall skulle uppenbarligen i hög grad äventyra den boskillnad mellan folkpensionering och fattigvård, som reformen åsyftar, och även väcka starkt motstånd mot en fortsatt utbyggnad av folkpensioneringen till allt större effektivitet. Och även för sådana fall, att de nya pensionerna icke äro tillräckliga för vederbörandes behov av försörjningsmedel, är det givet att skälig hänsyn bör tagas till folkpensionen på så sätt att, där fattigvårdens understödsstandard måste anses såsom tillfredsställande, de till pensionstagare förut utgående understöden i regel minskas med belopp motsvarande pensionsförhöjningarna. Har däremot nämnda standard av ena eller andra anledningen hittills varit för låg — och så torde tyvärr alltjämt vara fallet i ej ringa utsträckning — är det angeläget, att den möjlighet till avhjälpande av dylika missförhållanden, som uppenbarligen öppnas genom folkpensionernas höjning, till fullo utnyttjas.

Utskottet har i förevarande sammanhang velat framhålla dessa synpunkter enär det synes önskvärt, att statsmakternas intentioner i hithörande avseenden komma till klart uttryck.

Kommunala dyrortstillägg med statsbidrag.

Mot den förut omnämnda, av Kungl. Maj:t föreslagna anordningen med kommunala dyrortstillägg med statsbidrag för en del speciella fall, där vissa med gränsdragningen mellan de olika ortsgrupperna sammanhängande

Utskottet.

olägenheter äro ofrånkomliga och särskilt framträdande, har utskottet icke funnit anledning till erinran. Även om anordningen är behäftad med vissa svagheter, torde den dock innebära en så tillfredsställande lösning av gränsvårigheterna som det utan praktisk erfarenhet av ortsgrupperingens verkningar är möjligt att åstadkomma. Utskottet förutsätter emellertid, att särskild uppmärksamhet under de närmaste åren kommer att ägnas åt i detta sammanhang föreliggande spörsmål.

Bestämmelserna om privilegierad inkomst.

Propositionen. Enligt 1935 års lag om folkpensionering skall, som förut nämnts, pension eller understöd, som utgår på grund av gåva eller testamente eller försäkring, som icke är i lag föreskriven, eller ock, utan samband med olycksfall i arbetet, på grund av egen eller anhörigs förutvarande arbetsanställning, icke vid bestämmandet av tilläggspensionens belopp anses såsom inkomst, i den mån beloppet sammanlagt icke överstiger 300 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall nämnda belopp gälla för den lägsta ortsgruppen men i de båda högre ortsgrupperna vara resp. 350 och 400 kronor.

Utskottet. En gradering på sålunda föreslaget sätt av s. k. privilegierad inkomst synes utskottet vara en naturlig följd av det hänsynstagande till levnadskostnadernas olika höjd på skilda orter, som enligt det föreliggande förslaget skall äga rum vid utmätandet av folkpensionerna. Utskottet tillstyrker sålunda förslaget jämväl i denna del.

Motionen II: 396. I motionen nr 396 i andra kammaren i anledning av den föreliggande propositionen har herr *Andersson* i Torngård påyrkat viss ändring av bestämmelserna rörande privilegierande av vissa inkomstslag, vilken ändring dock icke står i direkt samband med frågan om ortsgredning av folkpensionerna. Motionären hemställer, att vid beräkning av årsinkomst, som i 6 § avses, undantagsförmån in natura, som ägare av jordbruksfastighet vid försäljning av sin egendom förbehållit sig få åtnjuta av tillträddaren (nya ägaren), må jämföras med sådan pension eller understöd, som utgår på grund av egen eller anhörigas anställning. Motionären har ansett jämförbarhet föreligga mellan nu nämnda olika slag av inkomst.

Utskottet. Utskottet kan för sin del icke biträda den uppfattning, för vilken motionären sålunda gjort sig till tolk. De undantagsförmåner en egendomsägare i samband med försäljning av sin egendom betingar sig av den nye ägaren medföra ju i regel en mot förmånernas värde svarande nedsättning av den kontanta köpeskillingen och äro därför enligt utskottets mening närmast att jämföra med avkastning av kapital. Och beträffande dylik avkastning har det icke ansetts möjligt att medgiva någon privilegierad ställning.

I många fall förekommer det emellertid, särskilt då fråga gäller mindre

egendomar, att vid överlåtelse till barn av egendomen undantagskontrakt upprättas, som omfattar förmåner till ett värde vida överstigande nedsättningen av köpeskillingen i förhållande till den normala. För sådana fall synes emellertid övertärdet av de utfästa förmånerna närmast böra betraktas såsom understöd, som utgår på grund av barnens försörjningsplikt, och av denna anledning icke upptagas såsom inkomst, då fråga gäller fastställandet av tilläggs pensionens storlek. Enligt vad utskottet har sig bekant, har pensionsstyrelsen även hittills tillämpat en sådan princip.

Utskottet kan på anförda skäl icke tillstyrka bifall till förevarande motion.

Motionerna I: 127 och II: 169. Utan samband med Kungl. Maj:ts proposition nr 15 hava vidare inom riksdagen väckts två motioner avseende de bestämmelser i lagen om folkpensionering, som reglera den till grund för tilläggs pensionens bestämmande liggande inkomstberäkningen.

I motionen nr 127 i första kammaren av herr *Johan Larsson* hemställes sålunda, att riksdagen ville besluta, att inkomst härflytande från blindhetsersättning undantages vid beräkning av tilläggs pension, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta de ändringar av lagtexten, som härför befinnas erforderliga.

I motionen nr 169 i andra kammaren hemställes vidare av herr *Bengtsson m. fl.*, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i gällande lag angående folkpensionering, att blinda erhålla full folkpension oavsett av dem erhållna blindhetsersättning.

Frågan om medgivande av privilegierad ställning för blindhetsersättning i folkpensionshänsende förelåg till behandling även vid 1936 års riksdag genom en då av herr *Brännström* i Burträsk väckt motion, II: 61, vari hemställdes, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av 7 § i lagen om folkpensionering att inkomst av blindhetsersättning komme att upptagas bland de förmåner, som enligt nämnda lag intill ett belopp av 300 kronor ej inräknades i den inkomst, som skulle läggas till grund för beräkning av tilläggs pension.

Sistnämnda motion behandlades av sammansatt stats- och andra lagutskott, som i sitt utlåtande, nr 6, i anledning av densamma anförde följande.

Anledningen till att i 7 § lagen om folkpensionering införts de ovan återgivna bestämmelserna om privilegierande av viss inkomst, då fråga gäller fastställande av tilläggs pensionens belopp, har närmast varit, att man velat undanröja anmärkningen mot den nuvarande pensionsförsäkringslagen, att dess bestämmelser rörande minskning av pensionstillägget på grund av egen inkomst lagt hinder i vägen för arbetsgivare att lämna pension eller understöd åt sina anställda eller i varje fall motverkat dylika åtgärder. Samma synpunkter hava lagts på enskild hjälpverksamhet genom fonder, donationer o. d. Något liknande motiv för privilegierande av blindhetsersättning föreligger givetvis icke.

Då blindhetsersättningen infördes motiverades detta i huvudsak så, att man ville bereda de blinda en ersättning för deras på grund av lytet nedsatta möjligheter att förskaffa sig arbetsinkomst. I det avseende, varom här är fråga, synes därför blindhetsersättningen närmast böra jämföras med ar-

betsinkomst, som ju icke ansetts kunna beredas privilegierad ställning, då fråga gäller folkpension. Trots att utskottet till fullo behjärtar den medkänsla med de blinda, som kommit till uttryck i den föreliggande motionen, kan utskottet därför icke tillstyrka bifall till densamma.

Utskottet hemställde, att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda, vilket även blev riksdagens beslut.

Utskottet.

Det i de nu till behandling föreliggande motionerna framförda önskemålet är enligt utskottets mening i hög grad behjärtansvärt. Visserligen har samma önskemål så sent som föregående år prövats av riksdagen och då avböjts, men utskottet har det oaktat kommit till den uppfattningen, att frågan är förtjänt av allvarligt överbärande. I viss mån torde densamma för övrigt komma i ett något annat läge, därest riksdagen, på sätt utskottet i det föregående förordat, godkänner Kungl. Maj:ts förslag om ortsgradering av folkpensionerna. Den tanken har sålunda exempelvis nämnts inom utskottet, att även blindhetsersättningen då borde graderas efter levnadskostnaderna. Även möjligheten att bereda de blinda en något ökad ersättning — så som för övriga invalider nyligen skett och vid bifall till det föreliggande lagförslaget ytterligare skulle bliva fallet — har, såsom framgår av den av utskottet särskilt för sig behandlade motionen II: 100, blivit framförd. Utskottet har emellertid för sin del icke ansett sig nu böra gå närmare in på de olika spörsmål, som här kunna uppställas, utan föreslår en skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om en allsidig och förutsättningslös utredning, huruvida till blindhetsersättning berättigade personer genom ändringar i lagen om folkpensionering eller på annat sätt kunna beredas en förbättrad ekonomisk ställning.

Den ovan verkställda granskningen av Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och de i ämnet väckta motionerna utvisar, att utskottet i alla delar ansluter sig till nämnda förslags huvudgrunder. Då ej heller utskottets detaljgranskning av de föreslagna lagbestämmelserna givit anledning till erinran, tillstyrker utskottet lagförslaget allenast med en rent formell ändring av den för 6 § 1 mom. verkställda transumeringen. Nämnda lagrum har nämligen i annat sammanhang nyligen ändrats (Se Sv. förf.-saml. 1937: 27).

Motionen II: 400.

I motionen nr 400 i andra kammaren har herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.* hemställt, att riksdagen, med bifall till det av regeringen i proposition nr 15 framlagda förslaget till dyrortsgraderade tilläggs pensioner, i samband med godkännande av nämnda förslag måtte besluta att i skrivelse till regeringen anhålla om utarbetande och framläggande för riksdagen snarast möjligt av förslag till sådan ändring av lagen om folkpensionering, att en lägre pensionsålder än den nu gällande blir fastställd, eventuellt 60 år, samt att de i lagen fastställda tilläggs pensionerna höjas till det högre belopp som är erforderligt för att pensionstagarna skola bli tillförsäkrade en tillfredsställande levnadsstandard.

I fråga om motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

I stort sett enahanda önskemål beträffande folkpensioneringen framfördes av samma motionärer vid 1935 och 1936 års riksdagar genom motionerna II: 585 år 1935 och II: 720 år 1936. Förslagen avböjdes båda åren av riksdagen med hänsyn till de högst betydande kostnaderna för deras genomförande. Det torde alltså icke ligga inom de ekonomiska möjligheternas gräns att kunna tillgodose de i förevarande motion II: 400 framförda önskemålen om en till 60 år sänkt pensionsålder och genomgående högre pensioner än de av Kungl. Maj:t föreslagna. Hur önskvärdt det än skulle vara med en något lägre pensionsålder än 67 år, kan utskottet därför icke nu förorda en framställning till Kungl. Maj:t från riksdagens sida i enlighet med den nämnda motionen.

Utskottet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

I. att riksdagen, med avslag å motionerna II: 396, II: 402 och II: 403, måtte för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

L a g

angående ändrad lydelse av 6, 7, 8, 13, 29 och 40 §§ lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering.

Härigenom förordnas, att 6, 7, 8, 13, 29 och 40 §§ lagen den 28 juni 1935 om folkpensionering skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

6 §.

6 §.

1 mom. — — — — —

1 mom. På grund — — — av avgifterna.

Om den — — — påförda avgiftsbeloppet.

Därest i — — — sammanlagt inbetalts.

2 mom. Jämte grundpension utgår tilläggspension med följande belopp, nämligen

i	ortsgrupp 1.....	250 kronor,
»	» 2.....	350 » ,
»	» 3.....	450 »

med avdrag av sju tiondelar av den pensionsberättigades årsinkomst i vad den må överstiga 100 kronor.

Indelningen i Ortsgrupper verkställs på sådant sätt, att Ortsgrupp med högre nummer omfattar orter med större levnadskostnader än Ortsgrupp med lägre nummer. Indelningen verkställs enligt de närmare föreskrifter Konungen meddelar av den myndighet, som har att verkställa indelning i Orts-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

grupper enligt 48 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928, och gäller för en tid av tio år i sänder. Pensionsberättigad anses tillhöra den ortsgrupp, inom vilken han är mantalsskriven; dock att efter flyttning till ort i dyrare ortsgrupp pensionsberättigad skall hava tillhört sådan ortsgrupp tre år, innan hans pension må utgå enligt de för denna gällande reglerna, såvida icke på grund av omständigheterna prövas skäligt i särskilt fall medgiva undantag.

3 mom. I fråga om ort, vilken gränsar till ort i högre ortsgrupp, äger Konungen på därom av vederbörande kommun gjord framställning förordna, att tilläggspension till pensionstagare, vilken är mantalsskriven inom visst intill gränsen liggande område, skall förhöjas med 50 kronor, därest de båda orterna tillhöra ortsgrupp 1 och 2 eller 2 och 3, samt med 100 kronor, därest de tillhöra ortsgrupp 1 och 3.

Vad i 2 mom. andra stycket sista punkten ävensom 8 § 2 mom. andra stycket och 3 mom. sista punkten stadgas angående tilläggspension skall äga motsvarande tillämpning å sådan förhöjning.

Pensionsförhöjningen utbetalas av kommunen, som äger att av statsmedel utfå ersättning med hälften av vad för ändamålet utgivits.

7 §.

Årsinkomst, som i 6 § avses, utgör med nedan nämnda avvikelser all den inkomst, som någon skäligen kan antagas komma att tillsvidare årligen åtnjuta. Såsom inkomst räknas icke folkpension och ej understöd, som någon på grund av skyldskap eller svågerlag må vara föranledd att utgiva, i den mån det icke överstiger en med hänsyn till understödstagarens behov skälig försörjning. Pension eller understöd, som utgår på grund av gåva, testamente eller försäkring, vilken icke är i lag föreskriven, eller ock, utan samband med olycksfall i arbetet, på grund av egen eller anhörigs förutvarande arbetsanställning, räknas ej heller såsom inkomst, i den mån beloppet sammanlagt icke överstiger

i ortsgrupp 1.....	300 kronor,
» » 2.....	350 » ,
» » 3.....	400 » .

Där inkomst — — — av Konungen.

Vid uppskattningen — — — 10,000 kronor.

I fråga om — — — ogift person.

8 §.

1 mom. Befinnes någon — — — pensionen indragas.

Åtnjuter pensionstagare — — — del därav.

2 mom. Har för — — — varje år.

Flyttar någon som åtnjuter tilläggspension till ort i annan ortsgrupp eller överföres den ort, där han är mantalsskriven, till annan ortsgrupp, skall till-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

läggspensionen jämkas eller bortfalla enligt reglerna för den senare ortgruppen; dock att efter flyttning till ort i dyrare ortsgrupp höjning av tilläggspensionen må ske endast efter ansökning och med tillämpning av vad i 6 § 2 mom. sista stycket stadgats.

Befinnes någon — — — riket mantalsskriven.

3 mom. Den, som åtnjuter tilläggspension, är pliktig att, om hans arbetsförmåga eller ekonomiska förhållanden i övrigt väsentligt förbättrats, utan oskäligt dröjsmål meddela detta till pensionsnämndens ordförande i det pensionsdistrikt, där han senast blivit mantalsskriven. Enahanda skyldighet åligger honom, om han mantalsskrives å annan ort än tillförne och denna ort räknas till billigare ortsgrupp än hans förra mantalsskrivningsort.

13 §.

Till pensionskostnaderna — — — av kommunerna.

Varje kommun bidrager med i nästföljande stycke föreskriven andel av tilläggspensionen för pensionstagare, som efter prövning av dess pensionsnämnd förklarats äga rätt till tilläggspension; dock att, där tilläggspensionen blivit efter ansökning ökad, den kommun vars pensionsnämnd prövat ansökningen och, där ökning av tilläggspensionen skett utan ansökning, den kommun varest pensionstagaren vid ökningen var mantalsskriven, skall bidra med nämnda andel av ökningen. Är pensionsnämnd gemensam för två eller flera kommuner, avgöres dessa kommuner emellan frågan om betalningsskyldigheten med hänsyn till pensionstagarens mantalsskrivningsort vid det tillfälle, då tilläggspensionen eller ökningen söktes. Minskas tilläggspension till vilken två eller flera kommuner lämna bidrag, skola dessa kommuners andelar i återstående beloppet bestämmas efter förhållandet mellan deras förutvarande bidrag. Varje kommuns bidrag uträknas av pensionsstyrelsen. Angående tid och sätt för gäldande av kommunbidrag förordnas av Konungen.

I föregående stycke nämnd andel i kostnaden för tilläggspension eller ökning därav skall utgöra

för orter tillhörande ortsgrupp 1 en åttondel;

för orter tillhörande ortsgrupp 2 en femtedel;

för orter tillhörande ortsgrupp 3 en fjärdedel; dock att, därest Stockholm eller Göteborg hänföres till denna ortsgrupp, stadens andel skall utgöra tre tiondelar.

Staten bidrager — — — från folkpensioneringsfonden.

29 §.

Söker någon — — — till pensionsstyrelsen.

Söker någon, utan att åberopa varaktig arbetsförmåga, folkpension varingår tilläggspension, skall pensionsnämnden pröva de i ansökningen lämnade upplysningar och åberopade handlingar samt på grund av denna pröv-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

ning och kända förhållanden fastställa sökandens årsinkomst enligt 7 § och besluta, huruvida sökanden har rätt till tilläggspension. Har därvid uppkommit fråga om undantag varom i 6 § 2 mom. sista stycket förmåts, skall nämnden meddela beslut i frågan. Avslås med stöd av 9 § första stycket ansökning i vad gäller tilläggspension, skall pensionsnämnden, där den finner den omständighet som föranlett beslutet icke skola utgöra hinder mot bifall till ansökning om tilläggspension efter viss tids förlopp, meddela bestämmelse härutinnan.

Söker någon folkpension på grund av varaktig oförmåga till arbete, skall pensionsnämnden på samma sätt pröva ansökningen och besluta, huruvida sökanden äger rätt till pension, ävensom, där ansökningen avser jämväl tilläggspension, meddela beslut i de övriga frågor, som i andra stycket avses.

I fall — — — till pensionsstyrelsen.

Vad angående handläggning av ansökning om pension ovan stadgats gäller även angående handläggning av ansökning om ökning av pension. Minskning eller indragning av pension av orsak, som angivits i 8 § 1 mom. första stycket och 2 mom. första och tredje styckena samt 9 §, beslutas av pensionsnämnden i det pensionsdistrikt, där pensionstagaren senast blivit mantalsskriven, varefter ordföranden snarast möjligt skall insända beslutet jämte handlingarna i ärendet till pensionsstyrelsen. Innan pensionsnämnd fattar beslut i ärende rörande minskning eller indragning av pension, skall nämnden, om så ske kan, lämna pensionstagaren tillfälle att yttra sig.

40 §.

Den, som fått pension enligt 2 § lagen om allmän pensionsförsäkring för sig fastställd, skall efter utgången av år 1936 anses därigenom hava fått folkpension sig tillerkänd, därvid avgiftspensionens belopp alltjämt är bestämt enligt äldre regler men i stället för rätt till pensionstillägg enligt 6 § andra stycket i nämnda lag träder rätt till tilläggspension enligt lagen om folkpensionering. För sådan pensionstagare skall dock högsta tilläggspension vara

i ortsgrupp 1.....	300 kronor,
» » 2.....	400 » ,
» » 3.....	500 » .

Påföljd enligt 9 § lagen om folkpensionering må icke beträffande dessa pensioner tillämpas med anledning av förhållande före den 1 januari 1937, i den mån påföljden är strängare än påföljd enligt äldre rätt. Ej heller må pensionstillägg i något fall sänkas endast på grund av att bestämmelserna ändrats. Från reglerna om folkpension gäller vidare i fråga om tilläggspension, som helt eller delvis grundar sig å fastställelse av pensionstillägg före nämnda dag, det undantag, att jämte kommunen landstinget skall bidra med en sextondel av kostnaden för tilläggspensionen och att stad, som icke

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

deltager i landsting, skall utöver vad i 13 § stadgats bidraga med en sexton-
del av kostnaden för tilläggspensionen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Indelningen i ortsgupper jämlikt 6 § 2 mom. andra stycket må verkstäl-
las före nämnda dag och skall första gången gälla endast för åren 1938—
1940.

II. att riksdagen i anledning av motionerna I: 127 och II:
169 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig
och förutsättningslös utredning, huruvida till blindhetsersätt-
ning berättigade personer genom ändringar i lagen om folk-
pensionering eller på annat sätt kunna beredas en förbättrad
ekonomisk ställning, samt om framläggande för riksdagen
av de förslag, till vilka utredningen kan föranleda;

III. att motionen II: 395 måtte anses besvarad genom vad
utskottet ovan å sid. 11 och 12 anfört; samt

IV. att motionen II: 400 icke måtte föranleda någon riks-
dagens åtgärd.

Stockholm den 6 april 1937.

På andra lagutskottets vägnar:

SIGFRID HANSSON.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sigfrid Hansson, Linder**, *P. Sandström, Hagman, Knut
Pettersson, Sten, Ekströmer** och *Holstenson*;

från andra kammaren: herrar *Österström, Hage, Skoglund, Pettersson* i Hällbacken,
Johanson i Hallagården* och *Sandström* i Sollefteå samt fru *Nordgren* och herr *Hansson*
i Örebro.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) *beträffande utlåtandet i dess helhet:*

av herrar *P. Sandström, Ekströmer, Skoglund* och *Sandström* i Sollefteå, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»När riksdagen förra året avböjde det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till dyrortsgrupperade folkpensioner, framhöll andra lagutskottet att man ännu ej kunnat tillgodogöra sig erfarenheterna av den reform av folkpensioneringen, som år 1935 beslöts. Vidare ifrågasatte utskottet lämpligheten av att statsmakterna bunde sig för ytterligare utgifter till folkpensioneringen, »innan tillfälle beretts att pröva andra sociala reformuppdrag av stort och aktuellt intresse». Utskottet anförde sålunda, att angelägenheten av dyrortsgrupperingen måste vägas mot särskilt behovet av befolkningspolitiska åtgärder och de ovissa statsfinansiella kostnaderna därför.

De skäl, som då föranledde riksdagen att avslå förslaget om en gradering av pensionstilläggen, ha enligt utskottets mening snarast större giltighet i år än tidigare. Då den nya lagen om folkpensionering trädde i kraft först den 1 januari i år, kunna tillräckliga erfarenheter om den stora reformens verkningar ännu icke föreligga; hittills gjorda rön peka därjämte närmast i den riktningen, att den med 1935 års beslut åsyftade klara gränsdragningen mellan pensionering och fattigvård ej ens å icke dyrorter vunnits. Ej heller kan man ännu överblicka och mot huvudsakligast städernas åldersförsörjningsproblem väga de nya krav på statskassan, som främst befolkningspolitiken kan komma att ställa. För årets riksdag har framlagts ett flertal sociala reformförslag, vilka efter allt att döma höra samman i ett större komplex av frågor, som riksdagen under de närmaste åren får att pröva. Vid 1936 års riksdag erinrade utskottet också i detta sammanhang om att »åldersutvecklingen inom vårt lands befolkning kunde medföra en enorm ekonomisk belastning icke minst på folkpensioneringens område, ett förhållande som i varje fall manade till försiktighet, varsamhet och noggrann prövning». Av kanske den största betydelsen för dyrortsproblemet är det förhållandet, att en tydlig utjämning av vissa levnadskostnader mellan land och stad alltmör gör sig gällande; om man bortser från skillnaden i hyreskostnader, torde sålunda numera priserna på kläder, skodon och det stora flertalet livsförnödenheter ej vara nämnvärt lägre på landsbygden än i städerna. Såsom av tidigare yttranden klarlagts och nu av motionerna II: 395, 402 och 403 ytterligare bestyrkes, undgår dessutom det nu framlagda förslaget lika litet som föregående att skapa påtagliga orättvisor icke blott mellan åldringar inom närliggande kommuner utan även mellan åldringar inom en och samma kommun; dessa ojämnheter komma tvivelsutan mycket snart att föranleda krav på en revision och utvidgning av ortsgrupperingen, vilken ej kan tänkas genomförd utan att även kostnadsramen högst väsentligt utvidgas. Utskottet finner även, att statens och kommunernas bidrag till dyrortstilläggen i propositionen knappast fått en med hänsyn till olika kommuners skatte-

kraft lämplig avvägning. Ävenså vill utskottet hänvisa till det nära samband, som förevarande spörsmål har både med frågan om socialvårdens rationalisering, vilken årets riksdag i annat sammanhang har att taga ställning till, och med frågan om den kommunala skatteutjämningen, varom utredning pågår.

Utan att ingå i utförligare kritik av den kungl. propositionens brister och då läget enligt utskottets mening ännu ej möjliggör genomförandet av en både ändamålsenlig och rättvis lösning av detta sociala problem, får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition.»

2) *beträffande bestämmelserna om lagens ikraftträdande:*

av herrar *Österström* och *Knut Petersson*, vilka under hänvisning till de skäl, som anförts i motionen II: 402, yrkat, att nämnda bestämmelser skulle erhålla följande lydelse:

»Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938 och gäller till utgången av år 1940; därefter skall lagen den 28 juni 1935 om folkpensionering äga giltighet i sin ursprungliga lydelse.»